

שיעורים בעין א' ה' ברכות פרק א'

3 - ix v8 f

ברכות דף ג

פרק ראשון

מאימתה

הנִּזְבָּחַ: פֶּשֶׁת נְגַדֵּת.

העלאן יום קרי נספּך: ה' כי קלח למשות ניינה: מעולם גם ענף עלי מוחת נילא צמיגא שקיוטס נון נילא נילא: נילא נילא.

עין איה

הכל התייחס אצלו ודבר קבוע שלא ייחסו בשום אופן, כמו שאנו בבעבודת הפרט. ר' י"ז אמר עד החותם לילא, שהי' עסקו בעבודתו הפרטית, הי' מתגננים כסוס, והי' כח הגון מתעורר בו בתור איש פרטי, משא"כ אח"כ הי' מתגבר כארוי ולא היו כוחות החומר מונעים כלל מעבודות הכלל. וב אש"י אמר עד החותם לילא הי' עסוק בתורה, זה הי' מצד עניינו הפרטוי, מכאן ואילך בשירות ותשובהות, שהוא עניינו הכללי, ממש"כ "נעימים ומירות ישראל".

יג. עד חצות לילה ה' מתגננים כסוס מכאן ואילך ה' מתגבר כאריו. מה שהמשילו לו לב' הצע"ח היללו, נוראה דשנו אלה הצע"ח המה להוחמים וממנצחים, אלא שהסוס מוכן למלחמה לא הצד עצמו, כי"א שיהי כל' שימוש [להאדם] הרוכב עליו אוסר המלחמה על ידו, והארוי בגבירותו בעצמו משיב לשונאיו גמול. הג' יש במלך ב' מני גבורות, הא' מצד עצמו ובענין כותת התורה והתפילה, שב汗ן עירק נצחונים של ישראל, הוא זכותו בעצמו שכזו הרכבים נשענים ונזולים. הכה ה' המשמש בគותם של ציבור. ע'כ בעית שמשתמש בគותם של ציבור, הוא דומה לסוס שהוא מוכן למלחמה רק בטור אמרצעי, והלחום רוכב עליו, והג' כשהוא עומד בו המדרוגה נקרא עבד לעם הזה¹, וכן שביבاري בם"א ענין זה בארכונה בעה"י, ע'כ נשל כסוס, וזה ה' כוחו של דוד עד חצות, שהיתה עבדתו ותרותו במצב שאיןו של שלמות גמורה כפי גודל ערכו, והי משמש בכחן של כלל ישראל, מכאן ואילך ה' מתגבר כאריו, שבעצמו ירעיך וייצריך על אויבו, והוא ישראל נהנים מקדורתו. וכמבחן שהי מגין עליהם כפי גודל ערכו.

וז"ר זריוקא א"ר אמר ריב"ל
ונ"ז אמרין בפני המת אלא דבריו של מות. א"ד אבא בר כהנא לא אמרן אלא בדברי תורה
כל מייל דעלמא לית ול בה, ואיכא אמרוי אמר ר' אבא בר כהנא לא אמרן אלא [אמאי]
כבר תורה וככל שבנן מיולי דעלמא: כתיב (שם) "חציתليلת אקסם להודות לר'" וכי דוד
פלגא דיליאו הויה קא מאורתא הויה קאי, דכתיב "קדמותי בנשך ואושעה". (ומאי ממשמע)
וממאי ריחאי נשך אורותא הווא דרכוב (משלי 2) "בנשך בערב יום באישוןليلת ואופלה".
אעוצות לילת היהת מתוגמנים כסוס مكان ואילך היה מתגבר אאות. רב אשוי אמר עד
השנה שלמה דבר שורה רבבורי תורה מכאו ואילך בשירות ותשבחות.

עין איה

דעלמא. נראה טעם המחלוקת חלי באיכות טעם נתינת הכבד של המתים שנחביבנו בה. לבך מה שנחפקו חז"ל על כמה פרטיים, אם הוא יקרא דשכבי, עוד יש להסביר אם הוא מטעם שהי' הגוף משמש לנפש המשכלה, ע"כ ראיו להוקירו ולכבדו לבוד הנפש. או מטעם העתיד, שהרי אע"פ שהגונז בזה"ז הוא חומר עכור כשר שAINO ראיו לכבוד, אבל לעת התהיה, שיודכן, יהי' ערכו נפלא ג"כ מצד עצמו, מכובאard בדבריו קמאי ז"ל, וכמש"כ כמה פעמים בדורותים ארוככה בעה". וונפ"מ אמר מצד השמד מציעו החתני. ראיו לדעת כי כת התהיה תלוין

בכח התורה, כדחו^{לע} "טל אורות טLN" כ"מ שי"ב טLN
תורה או הדבק לתורה, א"כ ראיו שיכור שזהו טעם הכבוד, ע"כ
ראי לחשות רק מ"ת, להראות בוה כבודו באוטו הדבר שמן
תבה שלמותו העתidea, שכבר הוכן אליה יותר מן החיים אשורה
המה חיים עדנה, כדחו^{לע}: "זהמתים להחיות". וא"ד ס"ל דיעיקות
טעם הכבוד הוא מפני העבר, שהי' שימוש לנפש המשכל
בעוה^{לע}. ובכל הליקות אדם יש בהן הכנה לשלהות, להולך בדרך
די ומקיים "בכל דרךך דעהו"^{לע}, שכל גוף תורה תלזין בה^{לע}. ע"כ
כיוון שראיו לחשות מ"ת מטעם ההוראה של העתיד, שעדרין לא
בא לידי, ק"ו על ההוראה של הכבוד העבר שישין ג"כ בכל מיל
דעלא, אשר באמת גם כבוד החיה, א"ע פ"ש עקרת חלייא בדרכו
מ"מ מסובכת היא מכל פועל אדם בדרך ישירה, ויסוד הכל במשמעות
המצוות, כי כל האומר אין לי אלא תורה גם תורה אל^{לע}, ע"כ ראיו
לברדיוס ולבראות שהכבד נמשר לו ממצבו בעוה^{לע} ג"כ.

יב. חתיכ "חצotta לילָה אַקּוּם וְגוּ" וכי רוד בפֶלֶג דלייא ה' קאי מאורתא הוּא קאי, דתיכ "קדמתי בנסף ואושעה", כ' נראת דחצotta לילָה הראשנה הוּא ומן המנוחה בטבע. וודע המעה' מצד שכל פועלתו בזמנ הפעללה הי' רק לצורך ישראא ע"כ בחר לעשות לעצמו רק בזמנ הרואין למנוחה. ע"כ ע"י עבדותיו לצורך הצלל אמר "חצotta לילָה", אבל מצד צורך ע"כ אמר "קדמתי בנסף". והנה החילוקים שבין עבדותיו לצורך יישראל לבין עבדותיו לזרכי עצמי הי' בשלוש דרכיהם: האחת הקביעות, שצרכי ישראל אי אפשר להפסיק يوم אחד מלעטם כהם, ממש' כ': "לעשות משפט עבדו ומשפט עמו יישראל ר' יום ביוםיו". מה שא"כ מצד העבודה הפרטית, איןנו לדמה אחד להברינו וניחנו להפל רזה ביטול, ב'. החיזוק. שבכע

¹ מושבם של חברי המפלגה היה בפראג, ושם נתקיימו כל הרכישות וההנחייה.

יאג. 1. סנהדרין מו ב. 2.

ודור הוכי קרי לנפשה חסיד והוא כתיב
 (החלים כ) "ולא האמנתי ליאוות בטוב ה' בארכ' חיים", והנה משימה רובי יוסי ומה נקוד
 על "ולא", אמר דוד לפניו הקדוש ברוך הוא, רבש"ע מובטח אני בך שאחתה משלים שבר טוב
 לצדייקום לעתיך לבא אבל אני יודע אם יש לי חלק בינויהם אם לאו. (סבר) שמא יגרום
 החטא, כדורי יעקב בר אידי, דרבבי יעקב בר אידי רמי, כתיב (בראשית כה) "והנה אגבי עמר"
 ושמורתין בכל אשר תחל" וכתיב (שם לב) "ויראו יעקב פארוד", אמר שמא יגרום החטא.
 בדרוגנא (שמות טו) "עד יעירו עמרך ה' עד יעירו עם זו קנית" "עד יעירו עמר ה'" זו ביאיה
 ראשונה, "עד יעירו עם זו קנית" זו ביאיה שנייה, מכאן אמרו רבנן, ואוים היו ישאל לישועה
 כמה נס גימין עוזא ברבר שעשה להם בוגני נשאשנו וזה לאן שומרת החטא:

לדור שורה נפחי כי חסיד אני" (תהלים פ). ר' לוי ור' יצחק, חד אמר בר רוד לרבי הקב"ה רבש"ע לא חסיד אני, שככל מלכי מורה ומורה ישנים עד ג' שעות ואני (שם קיט) "מצאותليلא אקס להוותה לר". ואיריך בר אמר בר רוד לרבי הקב"ה, רבש"ע לא חסיד אני שככל מלכי מורה ומורה יושבים אגדות בכבודם ואניIDI מלוכבות בדם ובשלפי כדי לטעור אשה לבעללה, ולא עוד אלא שככל מה שני עשו אני נמלך במפיקות רב, ואומר לו, מפיקות רב כי יפה דעתך, יפה חייכתי, יפה צויכתי, יפה טהורתי, יפה טמאתי, ולא בשותה. אמר רב ירושע בר' דרב אידי, מאי קרא (שם)आזרברה בעדרותיך נגד מלכים ולא אבושים.

עין איה

12

טו. ח"א כך אמר דוד כו' לא חסיד אני כו' ואני חצות לילה
ונגו. י"ה הרוי קייל' המושכר לחבירו וכשכ' לרבים, אינו
רשאי לסגת עצמו שלא יהלה ויתבטל מעבודת הציבור,
וכובדרא¹ דספרא דבאיש² כו' ולא ינער בלילהות כדאי'
בפוסקים³, א"כ הרוי אין לך מושכר לעציבור כלל, שעליו לעבוד
עבודות הציבור, ואיך ה' רשי לי סגת עצמו בשינה כ'כ, וצ'ל'
שהיותה כ'כ אהבת ד' ית' בלבדו, עד שמחמת אהבת הש"ת ה'
נחשב לו למנוחה עבודת ד' ולא ה' מרגיש בזה שום סייגון, וזה
ה' מה שאמר ולא חסיד אני, פ' עובד מאהבה, שכל מלכי מורה
ו/ מערב ישנים כו', שייה' לבכם פניו ומוצאים מנוחה לעבודת
העם, ואני חצות לילה אקoom, ואני מרגיש עייפות בעבודת
העירוב באשרבו זה גברל בוא מפי האדרבה האמתקה

ט'. וזאת הפלוגתא באיכות החסידות, אם מה שמצויר בשינה
שממעט, או מה שמוטה על כבודו, שכל מלכי מזורה וערוב
יושבים בכבודן ואני ידי מלוכחותכו, ייל' דתלוי בפלוגתא
דף' דכ"ה¹, וסנהדרין פ' נגמר הדין², אי בזינא עדיף או
צערא דגופא עדיף. וכ"א תופס החסידות הגדולה ומפוארה לפוי
דעתן.

יט. דאר' יוחנן, איזחו בן עולם הבא זה הסומך גאולה להטפילה של ערבית. יש בזה רמז, כי שחרית ואורו היום מורה על זמן שהאדם בהצלחה ואורה, וערבית וחושך על הזמן שהאדם נתון בצרה ויגן. ממש"כ בשם'ו'ל: "וילך הוא ושני אנשים עמו יבואו אל האשנה ליליה", ודרשו חוץ^{ל'} לשחשך להם כלילה. והנה בא למדנו שעירק עברות האדם תהי' למנע כבוד השם יתברך והתיקון הכללי, דברי תנא דבי אללי^ג הנודעים, כל תח' כו' ומתחאה על כבודו של הקב"ה וכבודו של ישראל. והנה מי שמצדו אין חסר לו דבר, לאיש כוה אין כבד ככ' שתה' עיקר תפילהו לכבוד הש"ית, מה שא"כ בשעת דחקו של אדם, או הוא ציריך התחזקות, שאע"פ שחסרים לו הרבה עניינו הפרטימ, מ"מ לא יהיה כל דבר נחשב אצלו לעומת כבודו של הקב"ה. ע"כ אמר איזחו בן עוזה^ב, וזה הסומך גאולה לתפילה של ערבית, לרמזו, שאפי' בשעה שחושך לו מצד', מ"מ תה' תפילה סומכה לענין הגאולה, שהיא עוסקה בתשועת הכלל שהוא כבודו של רברב"ב ורברב"ג גולשניאל

ז. כדתניה עד יעבור עמק ד' זו ביאה ראשונה, עד יעבור עם זו
קנית זו ביאה שניי. נראה שיש יתרון מצד הסגולה הנמצאת
בישראל מצד קדושות הנטשות, ויש יתרון מצד המעשים. ונראה
שביבאה ראשונה שתכלית הקדושה הייתה או בית הראשון, היה
קדושת הסגולה גודלה מאד, שהיתה השכינה שורה בהם בגלי
וכירוב. ובית שני היהת קדושת הסגולה קטנה לערך הבית
הראשון, אבל היהת בו קדושת המעשים גודלה, שבבו היו אנשי
כנסת הגדולה, ונתרכזו כמה מצות דרבנן, שזו הצל קדושת
המעשים. אלא שקדושת הסגולה לא היהת גודלה כ"כ כבבית
ראשון. ע"כ אמרו חז"ל בפ"ק דיזמא ר' אשונוס שנתגללה עונס
נתגללה קצם, אחرونים שלא נתגללה עונס לא נתגללה קצם. פי'
שראשונים ה' החסرون שכחים במעשים שהם מגולים, אבל בעצם
כח קדושת סגולה נפשותם היו רמים מאד, ע"כ הי' תיקון נח
בهم. ואחרונים שהחדרו בהם ה' מצד מיעוט הקדושה
הפנימית, והוו לא נתגללה עונס, ע"פ שבגילי ה' נראה
מעשיהם יותר טובים, מ"מ לא נתגללה קצם. כי לתקן כח הסגולה
הפנימית כשמחתסר, ציריך זמן יותר גROL והשתדרות יותר
נסגבנה. ע"כ אמר "עד יעבור עמק ד'", שמתיחסים אליו מצד
עצמם וסגולותם והו ביאה ראשונה. "עד יעבור עם זו", שאיננו
מ' כ"כ מתיחסים אליו, שהקדושה נתמעטה מצד הסגולה, ומ' כ"כ
קנית", יש בהם קניין מצד פועלות המעשים הטוביים, זו ביאר
שנוי.

²² י. ירושלמי דמא פ"ז ה'ז. 2. שם ספרד דאיינט. 3. רמב"ם הל' שכירות פ"ג ה'ז, שו"ע חומר שליז"ט. טז. 1. ח' ב', בסוטה ח' ב. 2. מה א.

ג' א"מ כוונת פירמא מילן נט. 1. ויקרא רביה כו. ז. ר' רביה פרק ד.